

ABONAMENTUL
 Anul . . . 28.— Cor.
 Trimestru . . . 7.—
 Luna . . . 2.40
 Pentru România și
 străinătate:
 Anul . . . 40.— franci
 Telefon
 Oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACȚIA

și
 ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napoiază.

ROMÂNUL

Adresă de aderență.

Așteptăm târziu, la încheierea ziarului am primătoarea depeșă:

„Românul”
 Arad.

Te rugăm să transmiți comitetului următoarele

românii bihoreni din jurul Beiușului intru-
 în adunare popor. la Budureasa salută cu
 comitetul național și pe deputații na-
 pentru lupta purtată în interesul neamu-
 românesc, se declară ostași credincioși ai
 național român, aderând tuturor prin-
 susținute de acest partid și dorind con-
 perseveranța de până aci. Noi vom
 alături de ei!

Ioan Ciordaș exmisul comitetului, Ioan
 prezidentul adunării, Florian Mate, nota-
 adunării.

această adresă de aderență s'a votat și în adu-
 în Mizies, ținută în aceeași zi, fiind prezent din
 comitetului național: Dr. Ioan Ciordaș, iar prezi-
 adunării d. Florian Goina, preot, și notar Te-
 Roman, econom din Mizies.

Concursul lui Tisza la Cluj.

Deșeurile partidului național n'a succes. —

Arad, 10 Iunie.

Ipsă de spațiu, dăm astăzi numai dis-
 prim-ministrului, rostit în fața delega-
 maghiare și săsești. În numărul de mâi-
 da răspunsul nostru.

În general, problema cea mai de frun-
 națiunei maghiare este azi chestia de na-
 tate. Problema e pentru maghiarimea
 Ardeal, de-o importanță decisivă. (Așa
 auzim!). Domnilor! Spun banalități, ba-
 asupra cărora suntem una toți Ma-
 spunând, că în chestia de naționali-
 avem un punct de vedere cardinal, avem
 ie a întregii întocmiri de stat, a în-
 guctări politice a noastre, cu care nu
 târgui: unitatea politică a națiunei ma-
 și unitatea națională a statului ma-
 (furtună de aplauze, urale). La mine nu
 și tendințe contrare. După mine, me-
 politice de naționalitate nu este, să se
 de pe această bază principiară, căutând
 comisuri, ci ca să pună în armonie cu
 bază justele interese de rasă, inte-
 culturale și economice, ale cetățenilor
 buze nemaghiare... din țară. (Vii aprobări)
 și pacea, caut înțelegerea, caut armo-
 nindcă-mi dau seamă, că națiunea acea-
 modestă la număr, numai așa va isbuti
 mplinescă marile ei probleme, dacă ma-
 majoritate a cetățenilor nemaghiari, își
 concursul său, în mod cinstit, fără gân-
 rezervate! (Aprobări). Avem lipsă de
 borarea lor, dar nu-i iertat să o căutăm
 zându-ne dela principiul statului unitar
 al. Trebuie să convingem însă popo-
 cu buze nemaghiare, că ei pot să satis-
 intereselor de rasă, de limbă, culturale
 rigioase, stând pe această bază, și că e
 binele lor propriu, să nu se pună în con-
 cu scopurile de viață ale națiunei
 giare. (Vii aprobări).

Domnilor! Această teză fundamentală
 am avut-o în vedere viața mea întreagă ase-
 menea și în cursul *convorbirilor* între mine și
 între unii deputați (?) diriguitori ai partidului
 național român. Am încercat să-i conving, că
 pentru ei este un interes de existență, a se în-
 rola în rândurile națiunei maghiare alcătui-
 toare de stat, să-i sprijinească nizuintele po-
 litice, să-i înmulțească greutatea și puterea,
 fiind asta pentru Români un interes vital, mai
 mult decât pentru oricare altă naționalitate,
 cu excepția celei germane. Germanii din pa-
 tria noastră atunci fac servicii ideii naționale
 germane, dacă nu ajută tendințelor slave *din
 monarhie* (așa-i!) dacă susțin dualismul, *în
 cadrele căruia națiunea unitară maghiară tot-
 deauna exercită o influință decisivă asupra
 politiceii monarhiei*. (Vii aprobări). Așa e și
 cu Românii. Numai dureroasele evenimente
 din istoria trecutului, neînțelegerile, suferin-
țele, fărădelegile, crimele și vărsările de sân-
ge, cari s'au ținut lanț, au putut fi pricina că
tocmai între Români și Maghiari să se nască
atâta antagonism, atâta antipatie, atâta ne-
încredere, aci în aceste părți ale lumii, unde
 aceste două popoare trebuie să fie deplin soli-
 dare, față de puvoial Slavilor. (Adevărat!
 Așa e!)

Până la o vreme speram să mă pot înțe-
 lege cu cea mai mare parte a partidului na-
 ționalist. Pot să spun verde, că în toată vre-
 mea știam, că există în sânul acelor domni o
 direcție, care nicicând nu va putea fi câști-
 gată pentru o pace durabilă. Dar în schimb
 tocmai acele convorbiri m'au lăsat să cunosc
 și o parte, cu mai multă înțelegere, cu mai
 multă înțelegere patriotică, care este încă-
 tușată de terorism în măsură mai mică sau
 mai mare, care simte instinctiv, că nu bate
 căi bune, și nu cred, că face greșală oricare
 Maghiar, încercând să-i scape de terorism pe
 aceștia, ademenind pe cât mai mulți Români
 pentru tendințele politice maghiare. (Așa-i!)

Acele convorbiri, domnii mei, n'au avut
 măcar rezultatul de-a putea câștiga o parte
 cât de mică a partidului naționalist român.
 Spre marea mea părere de rău, domnii aceia
 au găsit mai de cuviință — le respect deci-
 siunea — de-a rămânea în o tabără cu a-
 ceia, a căror activitate mai recentă ne arată
 îndeajuns cât de mult se opintesc a târi cu ei
 elementele mai moderate. Dar asta, domnii
 mei, nu va altera nicidecât atitudinea noa-
 stră din viitor. Datorința noastră este și de
 aci înainte, ca prin mijloace, în conformitate
 firește cu împrejurările date, dar totdeauna
 potrivite principiului călăuzitor — să ne dăm
 silința a împăca un număr din ce în ce mai
 mare al românismului din țară, cu politica
 națională maghiară. (Aprobări).

St. domni! Să nu credeți că aceasta e o nă-
 zuință vanitoasă. Eu știu foarte bine că în Ar-
 deal avem de a face cu o situație până la un
 punct oarecare gravă. Știu foarte bine, că o
 atare chestie, căreia prin amintirile dureroase
 ale mijlocului secolului trecut păstrate în adân-
 cul inimilor i se pun în cale atâtea piedeci ama-
 re, zic, o atare chestie nu se poate rezolvi așa
 de ușor; dar eu atrag atențiunea numai asupra
 a două lucruri.

La frontierele Ardealului, respective afară

de comitatele ardelene, să zicem: în așa numita
 Ungarie o mare parte a Românilor luptă cu vi-
 zirul deschis împotriva tendințelor naționaliste;
 o foarte considerabilă parte a preoției încă se
 atășează pe față tendințelor politice maghiare și
luptă împotriva tendințelor naționaliste. Dacă
 aceasta e posibil acolo, unde o atare situație a
 fost facilitată prin aceea că nu au existat pa-
 siuni ca și cele amintite mai sus, pentru ce să
 nu fie aceasta, cu vremea, posibil și aici.

Se cere numai din amândouă părțile acea
 hotărâre fermă de a nu mai reaminti amintirile
 dureroase ale trecutului cari să ne amărască.
 (Aprobări). Aceștia să ne servească ca învă-
 țătură, dacă vrem să ameliorăm și situația pa-
 triei. (Aprobări). Aruncând vâlul asupra dure-
 rilor din trecut, trebuie să constatăm numai,
 că și în trecut au existat tendințe cari n'au fost
 spre folosul nici uneia dintre părți, ci au avut
 darul numai să producă suferințe și să fie în
 detrimentul popoarelor, cari au nizuț spre ni-
 micirea reciprocă. (Așa-i!)

Ceealaltă este, că: Să ne aducem numai a-
 minte, care era situația *Sașilor* din Ardeal acum
 30—35 de ani. Oare pe acea vreme o mare
 parte a sașilor din Ardeal nu profesau o foarte
 pronunțată politică naționalistă? N'au făcut oare
 Sașii tot posibilul ca să asmuțe opinia publică
 germană împotriva noastră? Oare pe acea vre-
 me, în măsură potențată, nu din parte săsească
 auzeam acuzele împotriva tirâniei maghiare,
 pe cari le auzim azi din partea ultraștilor ro-
 mâni? Iar, de atunci concetățenii noștri Sași
 s'au convins, că pe acea vreme ei, atât din punc-
 tul de vedere al intereselor proprii, cât și din
 punctul de vedere al intereselor Germaniei um-
 blau pe căi greșite. Propria lor convingere i-a
 îndemnat să urmeze o altă direcțiune politică,
 iar azi, mulțămilită lui Dumnezeu, între Sașii și
 Ungurii din Ardeal s'a stabilit o armonie, care,
 sperez, va aduce totdeauna roade binecuvântate
 până în cele mai îndepărtate vremuri. (Așa-i!)
 Dar, acum vre-o 35 de ani ar fi fost luat în
 rîs acela care ar fi afirmat că e posibilă o înțe-
 legere între Sași și Maghiari.

E posibil că azi să-și ridă cineva de mine;
 dar eu, repet, știu, că nici noi, dar nici fiii noștri
 nu vor ajunge vremea când să nu mai existe
 agitație naționalistă în Ardeal, dar trebuie să
 ajungem acea vreme când Românii din Ardeal
 cari au mai multă considerație și judecă mai
 rațional, să se oprească în calea fatală pe care
 înaintează și la sfârșitul căreia îi pândeste pe
 Români primejdia catastrofală, și să urmeze
acea direcție corectă pe care o urmează Ger-
 manii din Ungaria, cari de bună seamă țin la
 marea popor german, cari de bună seamă sunt
 mândri de ființa lor germană întocmai ca și
 Românii de ființa lor românească, dar cari știu,
 că Germania asteaptă dela ei să dea sprijin gu-
 vernamentului maghiar. (Aprobări vii.)

Așa dar noi, domnii mei, trebuie să înaintăm
 pe calea noastră; așa să meargă guvernul, așa
 societatea. Despre aceea, spun încă odată, pu-
 teți fi convinși că guvernul cu acei cari țin la
 programul lor politic naționalist, nu va încheia
 nici un compromis politic. (Aprobări șgomoto-
 toase și aplauze prelungite.) Condiția fundamen-
 tală a înțelgerii politice e: să facem totul ceea-
 ce, în cadrele statului unitar-național-maghiar,
 se poate face în favorul dorintelor lor vrednice
 de apreciat. (Aprobări vii.) dar mai mult nici o
 iotă. În schimb apoi să înceteze agitatiile poli-
 tice naționaliste. (Strigăte: Adevărat! Așa-i!)
 După mine, aceasta e politica corectă. (Adevă-
 rat! Așa-i!) Aceasta cu o consecvență nealtera-
 bilă vreau să o continui, fără considerația că
 va avea oare rezultat imediat, ori nu, pentru că
 totus va avea un rezultat. Dacă noi nizuim de
 exemplu pe terenul catehizării și în alte chestiuni

similare să luăm în considerație dorințele și postulările respectabile ale Românilor și dacă facem tot posibilul să îndreptăm administrația, ca exponentii statului maghiar să fie adevărați părinți sfătuitori, conducători, îngrijitori ai popoului incredințat lor, (Adevărat! Așa-i!) dacă noi de fapt nizuim să remediăm tot răul, toate neajunsurile: aceasta își va aduce roadele și din zi în zi se vor înmulți Românii cari vor recunoaște, că merg pe cărări greșite când se avântă în labirintul agitației naționaliste și în cari într'un moment dat va naște țaria morală să se declare pe față și să urmeze o politică românească patriotică și cu adevărat corectă. (Adevărat! Așa-i!) La aceasta, domnii mei, am trebuință și avem trebuință de sprijinul societății maghiare, avem trebuință de sprijinul d-voastre. (Urale.)

Societatea maghiară trebuie să fie tare. Țăria, pe lângă altele, mai are însușirea eminentă, că împreună liniștea și are putere atractivă. Unde e putere internă, acolo se formează un centru sinagitațional, care va atrage la sine elementele răslețe, (Adevărat! Așa-i) va da impuls pentru alăturare la sine. (Aprobări.)

Domnilor! In numele celor mai sfinte interese ale patriei Vă rog, să desvoltați această putere atractivă și să o valorificați. Inconjurați tot ce vă desparte, evitați tot ce poate deștepta în cetățenii cu intențiuni pașnice ai acestei patrii amărăciunea și nemulțămirea, ceace pregătește

terenul pentru agitația ultraștilor. Noi nu trebuie să mănăm masele spre agitatori, din contra, trebuie să atragem masele dela agitatori; trebuie să le atragem prin aceea că vom nizu să primim cu simpatie cererile lor ce se pot împlini, vom nizu cu sfaturi bune să le facem servicii și să-i ajutăm în viață, vom nizu să le fim prieteni credincioși, buni și nepreocupați. (Adevărat! Așa-i!)

Domnilor! Acestea sunt lucruri cari nu se pot aduna în paragrafi, din cari nu se pot face legi, cari nu se pot ordona; dar un neam care vrea să trăiască trebuie să posedă aceste însușiri, trebuie să și le afirme victorios, (Așa-i!) chiar și cu prețul supunerii acelor momente sentimentale, cari nimeni nu le ține mai sfinte și curate, ca nime. (Urale.) Aceasta e politica de naționalitate profesată de mine, care o recomand și care rog țara să o urmeze. (Urale.)

Credeți-mă că mi-ar fi fost cu mult mai ușor să rostesc fraze șoviniste sonore; dar în convingerea că vorbesc după conștiința mea, voi primi bucuros orice critică; mai bucuros voi primi când aceia mă vor prezenta în fața maghiarimii din Ardeal ca pe un rău patriot, ca pe sacrificătorul maghiarimii din Ardeal — cari au făcut și fac politică împreună cu alde Aurel Vlad și Iasa Tomici și cari voiau să fericească părțile ardelenne cu votul universal. Alegeți între prietenia mea și a acestor domni! (Urale nesfârșite și aplauze sgomotoase.)

Adunări populare în Bihor.

— Dela corespondentul nostru ocazional. —

Beiuș, 8 Iunie 1914.

Pornind comitetul o acțiune intensă pentru aranjarea mai multor adunări populare, ne-am pus la muncă și noi beiușenii, și am hotărât ținerea a mai multor adunări populare. Astăzi am ținut în două locuri, și anume în Budureasa și în Mizieș, fiind adunat în ambele localități popor mult din mai multe sate, și ambele adunări au succes peste așteptare. Aici, unde sufletul multor oameni și conducători de odinioară e inficiat de mangrism, cu multă mângâiere sufletească putem constata, că sufletul popoului a rămas neatins de această miazmă infectă. Adunările de astăzi au dovedit aceasta.

Adunările le-am convocat, punând la ordinea zilei:

1. Aderență către partidul național român și deputații români.
2. Protest contra hotărârei comitatului Bihor asupra noilor circumscripții de votare.
3. Chestia sufragiului universal.
4. Situația politică.

Toate punctele acestea din program le-a pertractat d. Dr. Ioan Ciordaș avocat în Beiuș, iar alții s'au angajat în alte părți să țină asemenea adunări și vorbiri. Dr. Ciordaș a fost însoțit de avocații: Dr. Constantin Popovici, Dr. Cornel Papp, Dr. Faust Sălăgian și meseriașul fruntaș din Beiuș: Roman Christian.

In ambele adunări s'a primit adresa de aderență alăturată. (O publicăm în fruntea ziarului. — Red.)

S'a mai primit la adunări și o „suplică”, adresată ministrului de interne în limba românească. Această suplică a fost cetită și primită în ambele adunări și iscălită de mai multe sute de oameni. Va fi transpusă ministrului de interne. Cetind-o jalba aceasta, vă veți convinge ce atentat se pregătește împotriva dreptului constituțional al oamenilor noștri.

Vă mai comunic, că adunări populare se vor ține și în jurul Orăștii; una poate chiar în Oradea-mare.

SUPLICA.

Excelență!

Mărite Domnule Ministru!

Congregația comitatului Bihor, în adunarea sa extraordinară, ținută în 9 Mai conform ordinațiunii ministeriale de sub Nr. 56000/1914 B. m. și pe temeiul drepturilor asigurate comitatelor în §. 22 al articolului de lege XIV. din anul 1913 — a hotărât asupra împărțirii circumscripțiilor de votizare în toate cercurile electorale de pe teritoriul comitatului — și astfel constituit și pentru cercul electoral al Beiușului trei circumscripții de votizare cu centrele: Belényes, Köröstarékány și Vaskóh.

Gruparea diferitelor comune în circumscripțiile acestea s'a făcut de a dreptul în butul legii și a ordinațiunii ministeriale, gruparea aceasta se izbește în spiritul legii și a ordinațiunii ministeriale și pe noi, pe locuitorii comunelor: Budureasa, Cărbunar, Saca, Seliște, Talpe, Telec și Mizieș ne jigneste mai adânc și mai de aproape.

Atașarea satelor noastre către circumscripția Köröstarékány nu înseamnă estinderea principiului democratic al legii asupra noastră, ci însemnează devalvarea dreptului nostru constituțional, pentru că prin această arondare dificultată nu numai că ni se pun pledeci în calea deprinderii acelu drept constituțional de a alege deputat, — nu numai că se îngreunează, în loc să se ușureze votizarea, — ci pe bună cale ni se face de dreptul imposibilă. Vom arăta, că pentru ce?!

Ținem să amintim mai înainte de toate, că nu putem intelege ce anume considerații democratice, ori de alt ordin de loialitate față de alegători au determinat congregația comitatensă să constituie în Köröstarékány, la distanță de 4.7 km. depărtare de Belényes, care e totodată și centrul electoral — o circumscripție de votizare, de vreme ce pentru comune, cari sunt la o distanță de câte 26—33 km. și mai mult în raport cu centrul electoral, — nu s'a constituit nici o circumscripție de votizare, — ci alegătorii comunelor acestora vor fi siliți să facă calea lungă și grea și de aici în colo până la Belényes. Ca de pildă le amintim aci satele Felsőfeketevölgy (Felsővaleaneagra) 34.8 km. Biharmagura (Magura) 32.9 km., Dobrovány 26.7 km., Vasasbölfa (Petrosa) 26 um., Gurány 24.5 km., Felsőpojény 20.7 km. îndepărtări de 5—8 ori mai mare decât cea a comunei Köröstarékány față de Belényes deși comunicația în satele acestea dela codru e neasemănat mai grea, decât din Köröstarékány la Belényes, unde este drum bine îngrijit.

Și deși găsim o explicație și deși îi dăm înțeleptei rândueli a comitatului acestuia o interpretare, ce de

loc nu ne poate mângăia, — ba ne jigneste chiar, — totuș cu durere, trebuie să constatăm, că tratamentul extrem de master, ce s'a aplicat comunelor noastre întrece chiar și măsura de închetitate, aplicată asupra acil înșirate.

Noi ajungem într'o situație cu mult mai rea, decât eram până aci. Dacă rămânem în circumscripția în Köröstarékány, — aceasta înseamnă, că ni s'a adăugat calea, ce trebuie s'o facem pentru deprinderea votului nostru — cu 4.7 km., va să zică cu atâta ni s'a îngreunat situația în distanță, căci la Köröstarékány nu putem ajunge, decât trecând pe la marginea orașului Belényes, unde umblam până aci la alegere, și pînă unde era calculată oficios și distanța din comunele noastre până la centrul electoral. Din noua lege electorală și din ordinațiunea ministerială transpîră de spirit, decât acela, care ar putea legitima această dispoziție retrogradă fără de trecut.

Ne jigneste noua împărțire și pentru aceea, pentru că în circumscripția dela Köröstarékány sunt concentrați 1480 alegători, cari de fapt și în realitate vor ține și peste numărul de 1600 și prin aceasta se pune în cale o aglomerație atât de mare a alegătorilor, locuri e absolut inevitabilă ciocnirea între diferitele partide și înfăptuirea pe cale netedă a alegerii. Concentrarea atâtor alegători la un loc e împotriva dispoziției de §-ul 23 al articolului de lege XIV. din 1913 și e în contradicție chiar cu ordinațiunea ministerială care dă instrucții cu mult mai liberale comitatelor, stabilind principiul, că peste 1000 de alegători numai în cazuri excepționale se pot concentra la un loc, — iar în cazul de față prin nimic în lume nu e motivat și nu face excepție, — dreptce e vădit, că dispoziția comitatului înseamnă o recidivă chiar și față de legea veche, adevăci față de articolul de lege XXXIII din 1874.

Ne jigneste mai departe noua împărțire, pentru că ni se îngreunează puțința de a vota prin situația noastră geografică față de noul centru de votizare. Nu adevăci nu putem ajunge, nu putem intra în comuna Köröstarékány numai în vreme bună. Drumul nostru anume duce prin Kisnyégerfalva la Köröstarékány, și aceste două sate le desparte Crișul (Körös), peste care nu este pod, și în viitorul apropiat nici nu va fi, pentru că nu-l reclamă nici nu fel de interes economic, și ar sta în raport cu cheltuelile zidirii și a susținerii unui pod. Dată fiind starea aceasta, — e evident, că noi numai atunci putem trece Crișul, când va fi apă în el. Ne cerem scuzele dela mărita congregația a comitatului Bihor, dar noi așa credem, că un drept constituțional, a cărui deprindere e pusă pendentă de umbrelul vremii și de capriciile Crișului și de evoluția zidire a unui pod, a încetat a fi drept, și comitatul Bihorului prin dispoziția aceasta, reface la noi a dat cea mai splendidă dovadă, că toată voința reia unei legi se poate devalva prin executarea ei. Și așa credem, că în secolul al XX-lea nu se poate veste nici cu demnitate noastră omenească să fim îndrumați a face o cale, trecând ape mari ori mici și convoi de trăsură și cu pereclitarea noastră și a teltor noastre atunci, când mergem la urna de votare, în fața căreia se potentează mândria fiecăru om și cetățean, știind că prin actualul votărilor își dă contribuțiunea sa la soarta țării! Să mergi azi în secolul al XX-lea la acest măreț act, luptându-te cu elementele, — atunci, când ești în posesiunea tuturor condițiilor, reclamate de o viață constituțională — e o vărată ironie!

E cu atâta mai rea și nepractică împărțirea, făcută de congregația comitatului Bihor, cu atât e mai iminentă primejdia intrării noastre în Tárkány și în raport cu alegătorii, cari vor veni la Beiuș și voteze. Drumul nostru anume se încrucează în drumul alegătorilor, cari vor veni la Beiuș la notariatele Bontesd, Dombrovány și Vasasköfalva. Acelas drum, pe care mergem noi din Belényes și în Kisnyégerfalva, — pe acelas drum vin alegătorii amintiți din Kisnyégerfalva până în Belényes. Ca va să zică pe o suprafață de 4 km. convolul de drumuri sosite din direcții contrare vor trece pe lângă noi și e de neînchipuit să nu se întâmple ceva cloșcă și spargere a rândurilor în toful și în focul disputelor aprinse cu ocaziunea alegerilor. Noi nu vom fi numai pe prețul astorfel de primejdii să ajungem la urnă și protestăm contra acelor dispoziții, cari vor să ne creeze nouă o situație atât de penibilă.

Prin Belényes nu putem trece la Köröstarékány, pentru că și în Belényes va fi multă lume adunată la ziua alegerii, mulți oameni de multe păreri, — și aici va clocoți patima partidelor în măsură mai mare, și noi nici o poftă nu avem să trecem în acest cuib de foc la urnă în Köröstarékány.

Ne jigneste în mod simțitor dispoziția comitatului și din acel motiv, că de vremece ordinațiunea...

...vă prevede, că constituirea circumscripțiilor de votare să se facă în astfel de chip, că alegătorii aparținători cvasi tradițional unui partid politic să nu treacă în satetele cunoscute ca aparținătoare partidului con-

... — pe noi ne trimite comitatul în Köröstárkány, cu cari un partid niciodată n'am format și nu vom urma, de vremece noi ca Români sprijinim partidul național român, iar târcăienii ca unguri sunt 48-iști.

... și de terorizările acestora pe vremea alegerilor ce-am sprijinit preventiv al dlui ministru încă de pe vremea, și protestăm contra acelei dispoziții a comitatului, care ne dă pradă acestui terorism!

...Între astfel de împrejurări noi locuitorii comunelor Bodureasa, Cărbunari, Mizia, Saca, Telec, Talpe și altele adunați în ziua de azi, adecă în 8 Iunie 1914 în într-o adunare populară în comuna Budureasa (Mizies) și sfătuindu-ne asupra dispozițiilor, luate de comitații comitatensă cu privire la arondarea circumscripțiilor comitatensă, constatăm cu adâncă durere, că aceste dispoziții nu conglăuesc cu legea și cu ordinanța ministerială și mai ales cu interesele noastre vitale sub raportul dreptului constituțional, i-am învins pe subsemnații, — iar noi subscriși am primit această însărcinare, că din încrederea sutelor de mii de cetățeni, cari sunt de un gând și de o credință cu noi, — să prezentăm Excelenței Voastre următoarea rugare:

Să binevoiiți a revizua arondarea circumscripțiilor de votare din cercul electoral Belényes și în virtutea dreptului ce vi-l asigură articolul de lege XIV. din

1913 în punctul 2 din §. 23, să binevoiiți a ne scoate pe noi din circumscripția cu sediul Köröstárkány și constituind o nouă circumscripție de votizare cu sediul Bondorasó să ne atașați și pe noi circumscripției acesteia, — la care s'ar putea anexa și comunele, aparținătoare notarariatului Tisztásfalva, prin ce s'ar reduce numărul alegătorilor atât în Köröstárkány cât și în Belényes și situația astfel creată s'ar apropia de dispozițiile legii, căci actual atât la Köröstárkány, cât și la Belényes sunt concentrați peste 1500 alegători. Pe lângă centrul Bondoraszó militează și faptul, că e scaunul unui notarariat, e centrul geografic și economic al satelor, cari le-am aduce aici la votizare, are drum de comunicație bine îngrijit, telefon, detașament de jandarmi, cari toate îl predestinează să fie un centru de votizare mai ales atunci, — când prezidentul alege și prezidentul comisiei de votizare aici în cercul administrativ al Belușului numai chiar în Bondoraszó pot susține contact mai ușor pe calea telefonică în ziua alegerii, căci numai aici este telefon.

La caz, că nu s'ar putea înființa din Bondoraszó un centru de votizare, — Vă rugăm să ne lăsați și mai departe să mergem cu votul nostru la Belényes.

Incredințând cauza noastră bunăvoinei Excelenței Voastre, și rugându-Vă să aplicați față de noi principiile, ce transpiră din ordinațiunea Excelenței Voastre de sub Nr. 56000/1914 — suntem credincioși filii ai patriei, a tronului și al neamului nostru românesc, — iar Excelenței Voastre devotații supuși:
(Urmează iscăliturile.)

... *ta sa politică, ci și viața sa morală cu interesele sale sociale. (Așa-i! Trăiască!)*

Astăzi știm, că mama poporului este în mare parte dătoare de măsură pentru bunăstarea sa. Ea reprezintă sufletul individual al poporului. Ea oltuiește și alimentează sentimentele nobile și tot dela priceperea, dela principiile sale sănătoase de trai depinde bunăstarea întregului ei popor. Ea poate fi îngerul păzitor al neamului, oglinda vie a muncii, ce întărește familia și poporul, sau ea poate să fie ispita rea, ademenitoarea, care-l poate prăbuși în sterilitatea plăcerilor și în neantul vicului, ce duce la disolvarea morală a unui neam. (Așa-i! Aprobări puternice.)

Astfel înainte de toate vom lucra la rezolvirea problemei creșterii ficei neamului nostru, care la rândul ei va deveni mama poporului, înzestrându-o cu acele calități necesare vieții, de care noi poate am fost lipsite.

Susțin cu tărie, că dela rezolvirea acestei probleme primordiale depinde întreaga siguranță de a putea săvârși toate punctele următoare ale programului nostru de activitate, cari sunt strâns înălțuite.

Noi vom crește pe ficele neamului nostru potrivit intereselor și necazurilor poporului nostru, pregătindu-o pentru împrejurările vieții, ce sunt destinate ori-cărei femei.

În interesul referințelor actuale ale poporului nostru, mulțămii lui Dumnezeu putem susține, că tinerele fete trebuie să fie pregătite cu seriozitate pentru misiunea lor familiară, fiindcă aproape toate au cele mai mari probabilități de a deveni soții și mame. Dar fie ea soție ori soră a bărbatului, fie ea o intelectuală, o meseriașă sau o lucrătoare independentă, pregătită să trăiască prin sine însăși, va trebui să aibă aceeași bază de creștere morală și aceeași bază de cunoștințele datoriiilor sale familiare și casnice.

Scriptura ne învață, că femeia trebuie să fie sprijinul bărbatului, și pentru că să corespundă acestei cerințe, vom trebui să întărim și să regenerăm sufletul femeii din viitor în direcțiunea de a iubi o viață simplă, în care cu devotament și din impuls propriu ar trebui să se jertfiască pentru ai săi, conlucrând la ușurarea corăspunzătoare a vieții. Vom trebui să oțelim atât de puternic caracterul ei, încât acesta să dea naștere unei judecăți sănătoase cu atâta voință personală, ca să urască superficialitatea vanităților și să renunțe de bunăvoie la un lux de prisos și dorind neîncetat a se împodobi cu darurile sufletești, care sunt mai frumoase decât aurul și mătasea. (Trăiască! Așa-i! Aplauze îndelungate.)

Pentru că să ajungem la acest stadiu de perfecțiune sufletească vom trebui să începem să urmăm învățăturile evanghelice de a iubi și de a ajuta de aproapele nostru, principiu, în care constă toată înfrângerea egoismului nostru trăsător.

Din vreme dar ficele noastre să fie asociate la lucrarea noastră altruistă, pentru că în această serioasă lucrare de binefacere, în care ne punem în raport cu cei săraci, cu cei bolnavi și cu cei nenorociți, să învețe a-și întoarce privirile lor dela cei de sus, dela cei puternici, dela cei fericiți și la cei de jos, la cei umiliți și nenorociți.

Atunci numai vor întrezări greutatea vieții, care în tinerețe li sunt ascunse în visuri și iluzii înșelătoare și vor fi preparate a le întâmpina, atunci numai vor cunoaște adevărata mulțămire și liniște sufletească, care trebuie să isvorească lăuntric și nu din afară și vor ajunge a trăi într-o sferă, la care nu pot ajunge cei josnici și cei goi la suflet.

Numai cu aceste calități sufletești femeia va putea întâmpina greutatea zilnice, ce le impun datoriile casnice ori-cărei mame de familie, care își împlinesc datoria în conștiință și de care nu o poate scuti orice sărăcie.

Să știe, că femeia a fost prima muncitoare în regnul omenesc, constrânsă prin reproducțiunea genului său, ea a trebuit să fie născocitoarea industriei casnice. Toată inteligența sa ea a folosit-o pentru dragostea fătului său, ca să-l

Congresul „Uniunii femeilor române din Ungaria”

— Dela trimisul nostru. —

Dăm astăzi cuvântarea dnei prezidente Maria Balulescu, întreagă:

Onorat Congres, Doamnelor și Domnilor!

Cu sentimente de o rară bucurie sufletească salut Uniunea Femeilor Române din Ungaria la congresul său, ca pe reprezentanta cen-

... a instituțiilor feminine, aprobată și recunoscută de forurile înalte ale Statului nostru.

... că s'a strecurat un an de zile dela memorabilele serbări, când femeia română în do-

... sa aie a conlucra pentru binele poporului, făcând un pas determinator pentru viitor grupându-se și organizându-se pentru o mare lucrare colectivă.

Entuziasmul, ce ne-a cuprins atunci pe noi zărilor române pelerinate din toate unghiurile țării, constatând același fel de gândire, aceeași înțelegere sufletească, a fost atât de covârșitor, încât într'un elan de spontană solidaritate au încheiat legătura noastră sfântă.

A fost o revelațiune, că din acest areopag a lămurit și s'a cristalizat sufletul femeii române, din actualitate a răsărit în relief marea și abstractă a mamei poporului nostru, care înaintea tuturor este aceeași demnă, nobilă, bună și călăuzitoare.

Cu adevărat, că ursita noastră a fost norocoasă și obârșia noastră din viață aleasă, pentru că noi femeile române de pe plaiurile acestea vrem să relevăm din adâncul trecut monumentala figură a acelei mame străbune a neamului nostru, care odinioară în nesfârșit devotament înaintea legiunilor romane până în creșterea muncii noastre, ca să sâdească puterea și trădarea unui neam — a neamului românesc.

... trăiască!)

Și am constatat, că atât de puternică a fost epifiunea și creațiunea acestei mame latine, încât nici veacurile de ani, cari s'au prăvălit în timp, nici neamurile cutropitoare, cari au învins cu barbarie, nu au putut să schimbe înimă din dăru, credința și tăria femeii române — în toate generațiile, câte s'au succedat.

Am constatat, că tot ce a lăsat această mamă sfântă, a neamului nostru, ne-a rămas și s'a păstrat neștirbit până în vremea de astăzi, prin viața femeii române. Nestrămutată, ea a ținut stăruințenție și limba și legea și datinile și întreaga comoară națională. (Trăiască!)

Am vădit, că dacă am avut acest noroc să nu ne pierdem individualitatea noastră, dacă bunul Dumnezeu ne-a ocrotit această comoară prin harul milii sa dealungul veacurilor, dacă femeia ro-

mână numai prin atavism și poate inconștientă a ținut tesaurul acesta prin ascunsurile munților, noi femeile din timpul de față, cu mentalitatea noastră de astăzi, cu energia noastră intelectuală, cu mijloacele psihologice și estetice, de cari dispunem, suntem de mii de ori mai responsabile pentru viitor.

Pentru acest fapt am proiectat noi ridicarea unei citadele întăritoare de neam, care să ne dea siguranța viitorului și să ne fie scut și direcțiune în acțiunile noastre.

Proiectele congresului nostru din Brașov au fost inspirate de multă bună credință, cu mare însuflețire, cu bucurie, și cu o înțelegere ideală am stabilit baza programului nostru de muncă și ne-am unit într'un cuget și simțire, dar cu câta nedumerire și cu câta îngrijorare ne-am luat rămas bun la despărțire, gândindu-ne la soartea, ce va avea cauza noastră în viitor.

Voi, iubite surori, ați plecat și ne-ați instituit, ca straje, incredințându-ne continuarea lucrării noastre, noi am rămas cu voința tare, ca prin neîncetată stăruință să închinăm puterile noastre acestei înalte misiuni.

Da, scumpele mele surori, vestile, ce le aducem sunt bune, și este îndoit de frumoasă revederea noastră, pentru că găzduite la sânul unciilor din cele mai intelectuale și propășitoare reuniuni de femei române, alcătuim astăzi lucrarea noastră pe baza statutelor noastre aprobate, ca de pe o temelie sigură, trainică și neclătinată zidim mai departe cetățuia noastră, în care ne punem nădejdea, să fie veacuri înainte.

Astăzi, când ne întâlnim în vechea cetate a Sibiuului, venim să ne dăm seama de rezultatele obținute și suntem pătrunse de o satisfacție cu atât mai mare, cu cât astăzi cu binecuvântarea înaltului Cap bisericesc (Trăiască! prelungit), astăzi punem definitiva întemeiere a Uniunii reuniunilor noastre.

Aici avem fericirea să așezăm și să scufundăm peatra fundamentală, în care am închis jărământul sacru, că numai moartea, ne va deslipi de aceste odoare și de aceste moaște strămoșești și că vom veghea asupra-le ca niște fervente mucenice evlavioase, împrejmuiu-le mereu cu zidurile întăritoare ale culturii.

Din această centrală a instituțiilor noastre avem datoria să dezvoltăm o energie colectivă pentru necesitățile noastre colective. De aici vom conlucra la viața noastră casnică și economică, socială și morală a poporului nostru, deoarece vădit este, că pentru susținerea și conservarea unui popor nu este de lipsă numai via-

apere de intemperiiile vremilor, ca să-i facă cuibul mai cald și mai moale. Ea a combinat și a îmbunătățit felul hranei, ea a iscodit trumșetea și podoaba îmbrăcămintei și de aici ar trebui să căutăm isvorul casnic al artei.

Femea poporului nostru este una dintre cele mai dibace artiste în iscodirea industriei casnice, fiindcă în arta sa ea a păstrat lumina și vioiciunea colorilor, aduse de sub corul albastru al vechiului pământ strămoșesc, cu care înseninează și astăzi portul și căscioara românească.

Durere, că nu știe să-și cinstească această artă!

Durere, că nu știe să-și cinstească portul său!

De asemenea nu a făcut progresele recerute în cunoștințele gospodăriei, nu este instruită să prepare o hrană sănătoasă, nu știe să utilizeze produsele gospodărești, nu cunoaște nici cele mai elementare principii de igienă, necesare pentru ea și pentru creșterea copiilor ei.

Este dureros, că statistica ne spune cifre îngrozitoare despre mortalitatea micilor copilași, iar pe când noi cele din clasele mai înlesnite ale neamului nostru putem ajunge mai ușor la priceperea și la pătrunderea principiilor apărătoare, massa cea mare a poporului nostru dela sate și din suburbiiile orașelor rămâne fără nici o cunoștință în privința aceasta.

Din fericire mama poporului nostru prin credința și evlavie sa nu a încetat să ne dăruiască cu cea mai mare dragoste pe fiii neamului nostru și nu am ajuns în situațiunea celorlalte popoare, cari sunt în primejdie să se sfârșească prin sterilitate, dar trebuie să știm să păstrăm pe această mamă și pe odraslele sale scumpe. Astfel tinerele fete din toate clasele societății vor fi instruite în teoria metodelor ușurătoare ale datorințelor casnice, sub a căror povară din necunoștință, femeia cade adeseori istovită, descurajată.

Cu laudă trebuie să relevem faptul că în clasele ridicate ale societății noastre s'au făcut cele mai frumoase progrese în direcțiunea aceasta: avem școli de menaj și de industria casnică, până la clasa mijlocie a poporului nostru, numai femeia dela sate nu este instruită și ar fi zădarnic să avem deoparte o cultură rafinată și de altă parte o absolută neștiință, care ne-ar separa cu desăvârșire de poporul nostru.

Astfel trebuie să punem cea mai mare grabă pentru instituirea școlilor sătești de gospodărie, promovând totodată și industria casnică. Prin ajutorarea noastră, prin legăturile noastre ce vom avea cu femeile dela sate, produsele sale de industrie casnică și produsele gospodărești să fie o meserie, un comerș, în mâna țăranei române. Cu cât femeia din popor va fi mai instruită în gospodăria casnică, cu atât se va ridica bunăstarea noastră a tuturor, pentru că tot ce se adună acolo în talpa țării, se revarsă cu belșug peste întreg poporul.

Mai departe avem neîntârziata trebuință a face pretutindeni instituțiuni pentru ocrotirea micilor copilași, ai căror părinți alergând după hrana lor zilnică, îi lasă să piară trupește și sufletește prin colbul și mocirlele satelor, sau pe pavagiile și prin curțile dosnice ale orașelor în prada neajunsurilor și a năpastelor.

Vom crea cu ajutorul bisericilor azile pentru scutul zilnic al copiilor, cari ne pot servi totodată ca grădini froebeliene, fiind deoparte mai lesne de instituit și din toate punctele de vedere mai preferabile pentru necesitățile poporului nostru dela sate.

Iar ca ținta cea mai înaltă, vom avea realizarea celui mare azil, care să adăpostească pe cei mai nenorociți dintre copilași, pe cei mai mășteri de bunurile lumesti, pe acei ce sunt cu

desăvârșire lipsiți de iubirea părintească, pe copii orfani. Este dureros a cunoaște mizeria acestor nefericiți, părăsiți și rămași pe drumuri, în mila sorții și în groaza primejdiiilor. În activitatea mea de până acum am avut adesea prilejul a străbate de aproape în durerile, la care este expusă această mică omenime neputincioasă, care nu poate crește nici ca florile câmpului, nici ca pasările cerului, pentru că mâni aspre și nemiloase se întind asupra lor: foamea, setea și frigul, înfricoșăți argați ai morții, aceștia sunt păzitorii lor pe pământ.

Cine să-i apere, ca să nu cadă în curse? Cine să-i apere, ca să nu fie schilodiți la trup și la suflet?

Mama poporului are această datorie, să fie și mama orfanilor, să strângă pe nenorocitele odrasle la sine și să le alinte nu numai cu hrană și cu vestminte, dar cu dragoste părintească și cu bună învățătură, cu cuvântul lui Dumnezeu.

Vedeți, iubite surori, cât de mult trebuie să ne grăbim a ridica

Casa milostivirei

să realizăm această capitală misiune, imperioasă pentru binele neamului nostru.

Cu cea mai mare pripă, cu mijloace metodice trebuie să strângem obolul nostru, dela bogat și sărac, dela mare și mic, dela oraș și dela sat, pentru că tot românul va ști, că aceasta va fi pomana sa cea mai mare și cinstea sa cea mai josenbită de a fi scris în Cartea Milostivirei.

Și vom isbui, iubite surori, pentru că am dovedit, cât suntem de unite într'un cuget și într'o simțire, pentru că solidaritatea noastră este atât de pronunțată între frunțile conducătoare, ca și când de multă vreme ar fi fost urzite pentru înfiriparea noastră prin mii de ițe.

Izbânda va fi a noastră, pentru că credem și vom putea, iar această credință tare la Dumnezeu o vom păstra și în viitor, că altcum tot ceea ce am clădi ar fi zădarnic, căci am clădi pe nisip. Numai așa vom putea concentra voința noastră și numai din sămintele religiei răsare binele și puterea noastră morală, iar toate ispitele, primejdiiile și toate păcatele de moarte ne-ar birui, dacă nu ne-am îmbrăca sufletește în această armură mântuitoare.

Vom isbui, pentru că femeia va trebui să pună toate însușirile sale bune în serviciul marelui cauze; cu ambițiune, cu nerăbdare și cu stăruință, cu istețimea, cu agerimea minții sale, cu bunăstare, cu rugăciune și cu lacrimi, va ajunge la scopul său, pentru că femeia prin puterea sa de asimilare se însufletește și suferă pentru cauza, căreia se dedică.

Iar de greșelile și slăbiciunile vechi, cu cari femeia a trebuit să se înarmeze în timpurile de apărare, ea se va desrobi.

Noi vom crea o eră nouă a cugetării, a judecării și a culturii, potrivit nouei epoci de dezvoltare, în care trăim.

Armele noastre vor fi cinstea, demnitatea, adevărul și dreptatea.

Fără subterfugii vom avea statornicia și curajul a purta consecințele acțiunilor noastre.

Femeia nu va fi o păpușă fără vlagă, care așteaptă să fie alintată și ademenită cu lingușiri și cu daruri, nici sclava supusă, care robește și tremură de frica stăpânului ei, ci va fi o ființă omenească, care cu judecată deplină și în tovărășie cu soțul ei, va avea aceleași drepturi de existență și aceeași parte de muncă la greul vieții.

Exemplul, ce-l vom da noi generațiunii viitoare, va fi cea mai sigură cheazășie pentru viitor.

De sus până jos vom toarce firul vieții noastre naționale și morale în preajma vremurilor viitoare, în mijlocul valorilor străine: vom fi mângăitoarele familiei noastre, și vom dărui mângăiere marelui noastre familii românești, vom fi campioane de cultură și stâlpi de credință pe plaiurile noastre străbune.

Tie viitoare generațiune, vouă mamelor mame urmașe vă preparăm această lucrare a viitorului și v'o încredințăm cu acea legătură sfântă, că ori cât de negru, de rău, de desolant dădui va fi ceasul, prin care veți trece, să nu o abandonați, ci ca eroii și ca martirii, cu suflet cald și entuziasmat să Vă îmbrăbătați pentru această lucrare.

Atunci coborîrea noastră pe povârnișul repede al vieții ne va fi luminat de cele mai purpuri și strălucitoare apusuri, pentru că privim înapoi, Vă vom vedea pe voi mame române suzinate din răspuțeri pe urmele noastre, vă vom vedea ajunse pe culmile biruitoare, iar noi în bucurie paradisiacă prin voi vom continua opera noastră începută.

Incheind mă rog către Tine Doamne Dumnezeu!

(Toată asistența se scoală în picioare și murmură rugăciunea următoare):

Întărește începuturile întemeiate, dă-ne spor și putere, pentru lucrarea noastră, învrednicește-ne cu harul Tău, ca să fie trainice așezămintele noastre, dă-ne ajutorul Tău, pentru că credem fără șovăire, că precum există un larg de lumină fără hotare, așa există și o înțelepciune fără de margini, o bunăstare și o milostivire imensă și fără hotare, care ești Tu o Doamne, care veghezi asupra tuturor și sub a cărui ocrotire găsim liniște! Amin!

(Dna presidentă este viu felicitată, de către întregă asistența).

Suspendarea autonomiei bisericii sârbești — ilegală.

În zilele trecute a avut loc în fața curții cu jurați din Seghedin desbaterea procesului intentat pentru agitație și instigație șefredactorului dela ziarul „Zastava”, Demetriu Kliciu. Imediat după suspendarea autonomiei sârbești, organul Sârbilor radicali „Zastava” l-a atacat foarte violent pe primul ministru de atunci Ladislau Lukács. „Zastava” a provocat totodată toate comunele bisericesti sârbești să înceapă o rezistență pasivă împotriva procedurii guvernului ungar. Aproape o sută de comune bisericesti ale metropoliei sârbești au urmat provocării. Procurorul din Seghedin a ridicat împotriva autorului articolului din „Zastava”, șefredactorul Demetriu Kliciu acuza pentru agitație și instigație. Senatul de acuză a respins însă acuza procurorului. Curtea de apel a dat însă ascultare procurorului. În 6 c. s'a început desbaterea acestui proces în fața curții cu jurați din Seghedin. Acuzatul Kliciu s'a apărat declarând că ordinațiunea privitoare la suspendarea autonomiei sârbești e contra legii, deoarece articolul de lege IX din 1868 dispune lămurit că în afacerile bisericești sârbești are exclusiv dreptul de a aduce o hotărîre numai congresul bisericesc. Jurații au enunțat alaltăieri în acest proces verdict de achitare.

Cel mai interesant moment al acestui proces e că jurații, judecătorii din popor au zădărnicit noul atac îndreptat împotriva sentimentului național al unui popor din Ungaria și prin verdictul lor au dat să se înțeleagă că e timpul să încete presiunile zilnice ce se exercită asupra popoarelor nemaghiare.

Presă maghiară și vizita țarului în România. „Pesti Hirlap” publică un articol intitulat „Umbra dela București”, în care spune între altele că Czernin a primit o distincțiune bine meritată, întrucât a făcut tot posibilul în numele monarhiei spre a servi interesele României. Conte Czernin a fost atât de devotat României, încât a uitat de interesele Austro-Ungariei. Conte Czernin, care a demonstrat pe față în favoarea politicianilor naționaliști din Ungaria, a meritat distincțiunea ce i-a fost acordată de regele Carol și e de prevăzut că d-sa va sprijini și pe viitor aspirațiunile îndreptate împotriva statului ungar ale Românilor de dincoace și de dincolo.

Vorbind despre vizita țarului Rusiei în România, ziarul constată că regele Carol va fi onorat cu o vizită ce nu s'a făcut până acum nici unui dintre statele mici. Această vizită înseamnă că diplomația rusă și-a terminat muncă de subminare al cărei scop e deslășirea Ro-

„Căderii de Austro-Ungaria și alipirea ei de Rusia. Viața țării, care se consideră în România ca un eveniment politic de mare importanță, este dovada victoriei desăvârșite și definitive a diplomației ruse.

Ziarul adaugă că contele Czernin a primit distincțiunea drept satisfacție pentru atacurile, în cari a fost expus din partea presei din Budapesta și Viena.

„Az Ujság” scrie următoarele: În chestia vieții țării în România nu este vorba de felul cum voește să prezinte Rusia această vizită și nici de modul cum va fi privit acest eveniment de Austro-Ungaria și de tripla alianță. Chestiunea principală e cu ce intențiuni va primi România vizita țării.

România e cheia unei situații, care a provocat această vizită. Dacă România nu voește să și schimbe direcțiunea politicei sale externe, dacă ea nu caută noi alianțe și nu-și asumă o importanță ce nu concordă cu puterea sa, noi nu avem nici un motiv de a nutri bănuiele și de a privi cu ochi răi prietenia dintre România și Rusia. Chestiunea e dacă dușmănia împotriva Austro-Ungariei ar putea porni din partea Rusiei sau României. Este de datoria diplomației noastre din București și ministerului nostru de externe ca să urmărească cu atențiune evenimentele.

Inconștiență condamnabilă. După cum se anunță din Budapesta ieri au sosit acolo la vreo 100 de membri ai coloniei maghiare din București. Ei sunt oaspeții capitalei ungare și a „Uniunii populare naționale maghiare”. Intre acești excursioniști sunt și vreo 20 de „Români distinsi” — după cum scrie un ziar maghiar — dintre cari unul Dr. Pascu, „un distins medic din București”, care spre bucuria cea mai mare a șovinistilor a declarat:

Totdeauna am primit cu cea mai mare în-doială știrile ce sosesc în România din Ungaria despre ocuparea Românilor. Acum m-am convins că aceste știri sunt de fapt tendențioase, iar relele existente sunt numai cele comune tuturor popoarelor. Imi pare foarte bine că pot să cunosc poporul maghiar cult în realitatea lui.

Nu știm încă întru cât corespunde adevărului informația ziarului maghiar. Participarea celor 20 de Români din regat la excursia Maghiarilor din București în capitala Ungariei, excursie cu caracter demonstrativ șovin, și declarațiile „distinsului medic bucureștean” dau însă dovadă despre cea mai crasă și condamnabilă inconștiență a lor ca Români. Sau poate papricașul maghiar și banchetele fastuoase, ce se dau în onoarea excursioniștilor maghiari i-a făcut să-și uite de demnitatea, ce ar trebui să o aibă ca Români.

Așteptăm informațiile corespondentului nostru din Budapesta.

Aromânii. Într'un interviu publicat în marele cotidian englez „Daily Telegraph”. D. N. Filipescu, care a luat parte la acțiunea diplomatică a guvernului român, în sensul asigurării vieții etnice și fizice a Românilor macedoneni și a creierei unei Albanii, care să poată cuprinde cât mai mulți Români a declarat următoarele: Este o datorie de cinste să spunem Românilor macedoneni că nu trebuie să aștepte mai mult dela noi. Toate încercările de a ne abate din calea noastră și dela urmărirea țelurilor spre cari tind liniile mari ale politicei noastre, vor fi zadarnice. Numai câțiva naivi au putut fi prinși în câteva manifestațiuni fără însemnătate sub cuvânt de simpatie pentru Români macedoneni și pentru albanezi, în realitate pentru a ne duce unde nu voim să mergem.”

Adunarea poporală dela Ileanda.

Continuarea raportului făcut de trimisul nostru.

Ileanda, 8 Iunie.

D. Dr. Gavril Tripon

advocat în Bistrița, pasivist rezervat acum 10 ani, dar totdeauna însuflețit și desinteresat luptător pentru cauza românească, ia și dânsul cuvântul în această mare adunare de protestare contra politicei de asuprire și de împăcare... Observații: Dr. Tripon are în graiul său maestru ceva din accentele psalmiștilor. Căldura tonului și a întorsăturilor de fraze pătrunde adânc pe ascultători.

„Vremea a cam înaintat — începe Dr. Tripon — n'am să vă spun deci multe cuvinte. (Din mulțime: ascultăm și până de seară!)

V'aduc glas dulce, dela frate la frate, din marginile țării. (Trăiască grănicerii!) Astăzi e sărbătoarea pogorârei Duhului Sfânt, zi binecuvântată pentru cei ce se adună în numele Domnului la vorbe frățești. Și chiar astăzi trebuie să ne căim amar, că gijitorii măsurii, despre care v'a vorbit un frate din Bănat, umblă să ne ia nu numai puteruşca, ce biată mai avem, dar umblă să ne ia și o parte din sufelelul nostru (Nu-i ajute Dzeu!) Chiar ziua de azi însă trebuie să ne dea mângăiere și tărie, căci sfânta zi de azi ne amintește că un domn mai mare decât împăratul, bunul Dzeu, ne-a sădit și pe noi, pe acest pământ.

În luptele grele ce purtăm pentru traiul nostru ca oameni și traiul nostru ca neam, nu uitați așa dar niciodată pe Dumnezeu, care ne-a făcut. Purlați grija copilașilor voștri și a vetrelor voastre, ca cel puțin cei ce vor veni pe urma noastră, să se bucure de-o soartă mai bună, decât aceea de care a avut parte neamul românesc de pe coastele munților ce împrejmuie Ardealul.

Răul vine de sus. De sus dela Domnul, și de sus, dela cei ce cârmuiesc țara. Dar până ce Domnul ne trimite răul, ca să ne întorcem capul spre dânsul, cârmuitorii ni-l trimit, ca să ne plecăm capetele de durere și de amar... Lor nu le tihnește, să ne vadă fericiți și mulțumiți. Cât de târziu, însă tot vom învinge, căci noi luptăm sub steagul lui Dzeu!

Steagul nostru este praporul, și cel mai mare general din fruntea oștrei noastre este însuș bunul Dzeu. Nu vă pierdeți nădejdea, căci cel ce ne duce la luptă are să reverse și mult noroc peste capetele poporului român.

Urechea voastră și sufletele voastre sunt primitoare. Ascultați de sfaturile ce vă dau cărturarii voștri. Noi trebuie să fim uniți în simțiri, așa cum razele de soare cuprind bolta cerului întregă. În jurul marelui vostru căpitan, a dlui Dr. Mihali să vă strângeți cu toții, ca din cinstea lui să se adoaie la cinstea fiecăruia. Așa cum ați venit astăzi la acest loc, așa să vă înșirați totdeauna în jurul conducătorului vostru. (Așa vom face, totdeauna!) Nu suntem în stare, noi nădrăgarii, să vă spunem cât ținem la voi și cât de drag ni-e să vedem pădurea asta de om în jurul nostru!

Iubiți-vă și voi unii pe alții, căci până este iubire de frate către frate, putem aștepta milă și îndurare pe acest pământ”.

Urale desfârșite! În vremea aceasta iasă din mulțime și urcă pe tribună țaranul

Vasile Hossu

din Mesteacăn, un om sdravăn, cu fața rumenă, și cu toată sfiala bunecuviințe, dar încolo cu toată siguranța de orator, spune întors către mulțime:

„Lăsați-mă să mulțumesc în numele vostru”, apoi întors către d. Dr. T. Mihali:

„Ilustre domnule deputat! Vă aducem toată dragostea și toate mulțumirile noastre față de interesele țării, ce ați luat pe umeri... Să țineți neclintit steagul luptelor, împreună cu ceilalți iluștri domni. Cetiți din inimile noastre alipire, și vă asigurăm că și de aci înainte vom împlini glasul și chemarea Dvoastră, ori când vă veți îndrepta către noi... În rugăciunile noastre de

seară și de dimineată vom cere ajutorul Domnului pentru lupta ce purtați... Să fiți buni patrioți ai poporului românesc, ai țării întregi și ai monarhiei”.

Ascultătorii aplaudă, d. Dr. Teodor Mihali, adânc emoționat, îmbrățișează pe iscusitul vorbitor (unul din cei trântiți la examenul electoral!!!) acolo în fața mulțimei.

După acestea prezidentul închide adunarea.

La banchet

s'a închinat mai întâi din partea părintelui Ioan Pocol pentru dl Dr. T. Mihali, iar dânsul a ridicat paharul pentru venerabilul președinte, de totși iubitul „badea George”, în a cărui îndelungată indispoziție fizică, conduce dl Dr. Mihali afacerile partidului. Cu cât drag nu s'ar fi prezentat astăzi aci și badea George, ocupând locul din frunte, ce i se cuvine. Mai închină și pentru asistența întregă, peste așteptare atât de mare, dar conform așteptării de entuziaste. Rând pe rând iau cuvântul dl Dr. Gavril Tripon, Dr. Ioan Cherecheș, Dr. Clement Barbul, părintele Aurel Bilțiu, și, la luatul de rămas bun, însaș dna Eleftera Dr. Mihali. A fost o animație intimă, ca mai rar. Nespus de înduioșătoare au fost cuvintele țaranului-primar, Nicolae Lazar din Purcărești, care vorbise la masă timp de vreo 10 minute, începând cu un citat din O. Goga. Ce gândire clară, și ce sentiment curat, tălmăcite cu istețime! — Mai zică cineva, că intelectualii agită...

Asistența.

Dr. Ioan Cherecheș, adv. George Gradovicu, adv. Dr. Iosif Boca, adv. Dr. Octavian Filipan, adv. Ioan Moldovan, cand. de adv. Augustin Pinteș, ofician de bancă. Gregoriu Sindean, ofician de bancă. Victor Mihali, cand. de adv. Iuliu Pop, ofician de bancă. Ioan Anca, ofic. de bancă. Valer Roman, cand. de adv. (Est). Augustin Mihali, jurist. din Dej. Dr. Valentin Drăgan, Cluj, („Gazeta”). Dr. Gavril Tripon adv. Dr. Petru Poruțiu, adv. Dr. Victor Manu, adv. director de bancă, din Bistrița. Dr. Ioan Șliam, adv. Dr. Victor Gael, adv. din Csákigorbó. Dr. Aurel Nyilván adv. din Șomcuta-mare. Aurel Bilțiu, preot. Valer Bilțiu, medicinist din Rus. Ioan Mureșan, preot din Bârsau. Părintele Martian, preot Cheșei. Elia Centea preot Căpâlna. Părintele Cosma, Ilonda. Părintele Pop, Boii-mari. Părintele Buzura, Săcătura. Părintele Petru Buzura, Restoc. Părintele Filipan, Glod. Părintele Petrișor, Șasa. Pompei Mureșan, învățător, Rus. Leon Moldovan, învățător, Váralla. Augustin Mihali, proprietar, Glod. N. Bude, proprietar Ileanda. Oct. Moldovan, contabil, Ileanda. Ioan Vajda, proprietar, funcț. de bancă, Ileanda și alți mulți, aproape toată preoțimea și învățătorii din cerc.

VOCI DE PRESĂ.

„Pesti Hirlap”.

Față de acțiunea de apărare a Maghiarilor din Ardeal, Români se pregătesc cu putere în-doită pentru desfășurare. Agitația naționalistă mai nouă a pornit în vederea mișcării electorale apropiate, dar are scopuri cu mult mai îndepărtate: vreau să-i dovedească României că nizuințele lor au răsunit în Carpați printre conaționalii ei din Ungaria. Adunările populare din Alba-Iulia și Ileanda-mare vor fi urmate de în curând de adunarea dela Deva și altele ce se vor ținea în centrele circumscripțiilor românești. Aceste adunări pregătesc întrunirea mare de protestare ce o vor ținea în Sibiiu. Vor fi acolo de față reprezentanți din toate colțurile locuite de Români, va defila poporul în grupuri mari, pentrucă și-au anunțat participarea la adunare mai mulți politicieni (?) conducători ai Ligei Culturale, cărora agitatorii români dela

logic, igienic și economic de A. Babeș Oceanu Cor 1.—
 Cosciuc: *Nutritia animalelor de casă*.
 ameiat. Cu ilustrații în text. Cor. 1.50.
 Georgescu: *Cartea plugarilor sau povestiri*
 nice. Cor. —.50
 Nicolaescu și G. Stoenescu institutori. *Că-*
săparilor Cor. 3.—
 și *economia populară*, povestită de
 Sivu. Cor. 1.—
 Cerva Cosma: *Album de broderii și te-*
românești (mare) Cor. 16.—
 Cerva Cosma: *Modele de cusături româ-*
 Caietul I. —.50. Caietul II. (colorat) 1.—
 Căminat Pavelescu: *Poezii* Cor. 3.
 Novicow: *Emanciparea femeii* Cor. 2.—
 Ńia Negru: *Mărturisiri*. Nuvele Cor. 2.—
 Simionescu-Râmnicianu: *Propțiile arti-*
 Articole teoretice și dări de samă C. 2.50
 O. Iosif: *Cântece*. (Cel din urmă volum
 pretatului poet). Ed. II-a Cor. 2.—
 Pompil Cioban: *Creditul nostru*. Studiu
 mic-financiar Cor. 2.—
 Bloch și Paraf-Javal: *Substanța uni-*
 Trad. de Const. I. Cioranu. Cor. 1.—
 D. Pătrășcanu: *Timotheu Mucenicul*
 2.—
 D. Pătrășcanu: *Schițe și amintiri* C. 2.—
 Maupassant: *Inima noastră*, roman C. 2.
 T. Mera: *Din țări străine* Cor. 2.—
 Căcira Dumbravă: *Pandurul* Cor. 3.—
 Căcira Dumbravă: *Haiducul* Cor. 2.—
 Jules Verne: *Castelul din Carpați*, roman
 viața poporului român din Areal Cor. 2.40.
 Moldovan dir. școlar: *Almanach portar*
 anul școlar 1913/14 compus pentru tre-
 preoților și învățătorilor români (le-
 Cor 1.—
 Theodorian: *Povestea unei odăi*.
 Cor. 2.—
 Theodorian: *La masa calicului*, nu-
 și schițe Cor. 1.50.
 Vlahuță: *Din trecutul nostru*. Ilustrații
 mica Cor. 3.50.
 Vlahuță: *Dreptate*, nuvele, Cor. 2.—
 Vlahuță: *In vâltoare*, nuvele și impresii.
 2.50.
 se adauge separat 10—20—30 fileri de
 de carte, ori notă muzicală.
 Cereți gratis și franco catalogul Librăriei
 „Acordul!”

La agentura

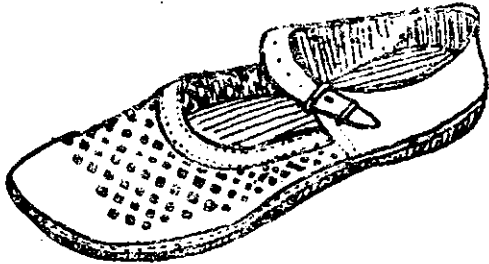
principală din Arad a băncii
 de asigurare „Transilvania”
 se caută mai mulți agenți
 ambulanți. Ta 2193

Ifj. Rózsa Gyula

„UNIO”, fabrică mecanică
 de ghete, sandale și pantofi

Budapest, VII. ker., Dohány-u. 16—18.

TELEFON:
 93-75

Prețurile sandalelor, per duzină:

Nr.ii 20—25	cor. 32—	(Ro 2102)
„ 26—28	„ 42—	
„ 29—34	„ 52—	
„ 35—41	„ 62—	
„ 42—45	„ 72—	

Cantitatea de producție zilnică 450 perechi

O garnitură de mobile

nouă completă pentru hotel și restau-
 rant, care constă din: aranjament pen-
 tru 10 odăi, mobilă tare și fină din lemn
 de prun, 20 mese pentru restaurant, 60
 bucăți scaune Toneth, și alte mobile de
 lipsă. — Se pot cumpăra cu preț foarte
 moderat. — Doritorii să se adreseze la
 administrația „Românului”.

So 2188—5

Mii de inși

binecuvântă mijlocul nutritor de întărire

„Kárpátia”

care în decurs de 3—4 zile încetează cea mai
 crâncenă tuse.

„KÁRPÁTI” e un mijloc excelent contra boa-
 lelor de astmă, răgușeală, constipație, precum
 și la boale de gât, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.
 1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de
 700 grame cor. 5.—

De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Claustrului Nr. 16.

Ho 1846—30

Bătăturile,

scorțoșenia pielii, ur-
 ciorii de pe mâni și din
 față încetează în decurs
 de 1 zi dacă folosiți
 „CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., francată
 1 coroană 40 fl., 3 sticle
 franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la preșă-
 tor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „COROANĂ” în Győr.

STABILIMENTUL DE HIDROTERAPIE

și cură fizică-dietetică al doctorului

LAZAR POPOVICI

WIENA, XIII (Hietzing) str. Eduard Klein nrul 33.

În imediata apropiere de parcul împă-
 rătesc Schönbrunn. Po 2101

Prospecte și deslușiri gratis.

BRADOVKA GYULA

văpsitorie de haine, curățitorie chimică
 și fabrică de spălat în aburi.

:: KASSA. ::

Se curăță sau se văpșește cât se poate de
 frumos, haine de iarnă, blănzi, haine de dame,
 bluze, toalete de bal.

Jachete de piele decolorate, se văpșesc
 într-o culoare închisă trainică.

Gulerile și manșetele, se curăță și se fac
 albe ca zăpada fără chlor.

În cazuri de doțiu, se văpșese imediat hal-
 nele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se
 poate de repede și punctual pe postă și în
 provincie.

Odăjdii bisericesti, broderiile se curăță fru-
 mos și cu multă îngrijire. Ba 1283

Balsamul farmaci- stului A. THIERRY

Allein echter Balsam
 von der Schutzengel Apotheke des
 A. Thierry in Pregrada
 bei Rohitsch-Sauerbrunn.

e veritabil numai dacă are
 marca de scutire călugăria.
 Are efect excelent la boalele or-
 ganelor de respirație, tuse, im-
 băloșare, răgușală, catar de gât,
 boale de plămâni, lipsă de apetit,
 mistuire neregulată, boale holer-
 ice, influență, cărcei în stomac,
 etc. etc.

12 sticle mici, sau 6 sti-
 cle mari, sau 1 sticlă
 mare pentru călătorie
 6 cor. 60 fl.

Alifia Centifolia

a farmacistului
 A. THIERRY

are efect excelent contra oricărui răni învechite din cancer,
 inflamații, aprinderi, carbunculus, pentru îndepărtarea obic-
 telor străine, face de prisos operațiunile dureroase, împiedică
 înveninarea sângelui. 2 tegle 3 cor. 60
 fl. trimițându-se banii înainte sau cu
 ramburs. — De vânzare în Budapesta la
 farmacia TÖRÖK I. precum și în
 cele mai de seamă farmacii din țară.
 În cantități mari în drogheriile: Thal-
 mayer & Seltz, urmașii lui Koch-
 melster, Radanovits Testv. Unde nu
 se găsește să se ceară direct dela pro-
 prietarul: Ke 2030

A. THIERRY, farmacie la „Ingerul
 păzitor” Pregrada (lângă Rohitsch).

La comenzi mai mari se acordă rabat considerabil!

Un tânăr de căsătorie.

Un tânăr notar, binesituat, pe calea
 aceasta dorește a se căsători cu o d-șoară
 sau văduvioară tânără, cultă, bine crescută,
 bună econoamă, care să poseadă și ceva
 avere.

Ofertele să se trimeată sub deviza:
 „NOTABUL”, la adresa „Românului”
 dimpreună cu poza. Discreția-i obligatoare
 din ambele părți. (A 2191)

Se caută

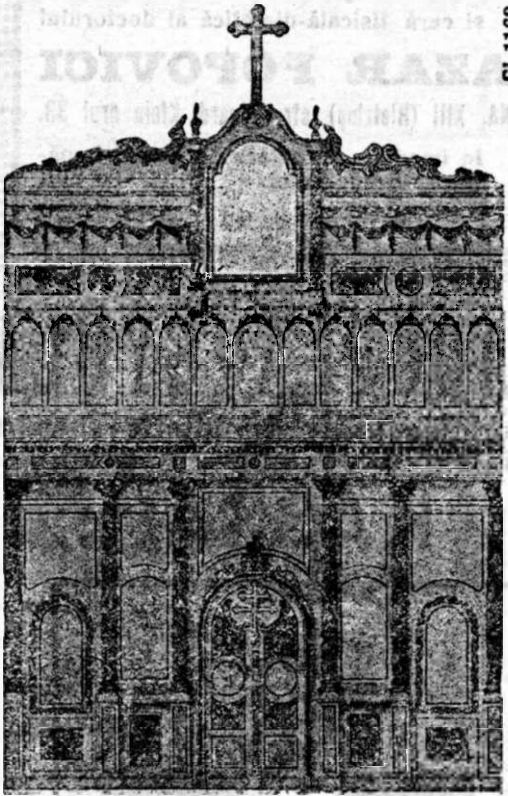
correspondent pentru limba germană, cunos-
 când stenografia și mașina de scris. De
 preferat să cunoască și limba română.

practicant de birou, cunoscând limba ger-
 mană și română, precum și mașina de
 scris.

soasă sau Doamnă învățătoare cu stu-
 diu suficiente spre a putea obține autori-
 zarea de a preda limba germană și lucru
 de mână la o școală particulară.

Insoțite de condițiuni să se adreseze:
 Administrația Societății Anonime Forestiere
 „ROMÂN”. Scutăru, Cara Onești, România.
 (So 2190)

**CEL DINTĂI ȘI MAI MARE ATELIER ARTISTIC
PENTRU ARANJAMENTUL BISERICILOR.**

SI 1168

Execută: iconostase, sculpturi, construiți de altare, aurire și pictură; aranjări noui de biserici în stil modern; altare, amvoane, fântâni pentru botez, statui, icoane-stațiuni, scaune duhovnicești și bănci p. biserici.

Renovare, aurire și pictare de altare vechi.

Bisericile sărace primesc favor și li-se acordă plătiri în rate. Merg la fața locului pe cheltuiala mea proprie. Mii de scrisori de mulțumită dovedesc execuția artistică și durabilitatea lucrărilor mele.

Schmidt János

Budapesta, Köbányai-ut nr. 53.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1913.		1914.	
18 Mai		9 Mai	17 Mai
ACTIV			
203 141 606	146 508 606	212 183 817	212 074 883
	56 633 000		
1 562 272	Argint și diverse monede	881 995	881 771
142 405 950	Portofoliul român și străin	194 126 514	191 480 700
28 628 571	14 359 700 Impr. pe pe ef. publice	42 964 629	44 338 070
12 802 059	82 285 000 Impr. pe ef. publ. în ct. crt.	11 924 059	11 924 059
11 999 729	14 268 871 18 018 129 din care nu s'au ridicat lei	11 997 162	11 997 162
17 199 377	Imprumutul Statului (fără dobândă)	16 825 877	16 825 877
4 116 781	Efectele Capitalului social	4 042 281	4 042 281
6 424 035	Efectele fondului de rezervă	6 693 797	6 693 797
886 201	„ amort. imobil. mobil. și mașinilor	1 069 624	1 069 624
1 419 117	Imobile	1 291 930	1 460 780
113 340 942	Mobilier și mașini de imprimerie	122 223 392	122 074 968
107 860 515	Cheltuieli de Administrație	127 865 900	127 997 300
33 153 302	Efecte și alte valori în păstrare	21 092 715	19 859 200
7 426 716	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	23 199 957	23 049 097
3 946 193	Conturi curente	4 078 357	4 243 633
	Conturi de valori		
	Conturi diverse		
696 313 366		802 462 001	800 017 533
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
34 540 298	Fond de rezervă	37 110 474	37 110 474
5 076 460	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	5 391 318	5 391 318
386 481 810	Bilete de bancă în circulație	427 123 100	426 480 820
3 864 486	Dobânzi și beneficii diverse	4 350 140	4 533 998
11 385 236	Conturi curente și recipise la vedere	9 478 556	7 422 000
221 201 457	Efecte și alte valori de restituit	250 089 292	250 072 267
21 763 619	Conturi diverse	56 919 121	56 956 716
696 313 366		802 462 001	800 017 533

Taxa: Scont 5 1/2%, Dobânda 6%

Singurele băi (scalde) și ape minerale românești în Ungaria.

Băile dela Sângeorgiul-român (Oláh-szentgyörgy, Beszterezes-Nászod megye) cu apele minerale „HEBE”.

La poalele munților nordice ai Transilvaniei în o vale romantică cu climă subalpină, se află comuna curat românească Sângeorgiul-român, în a cărei proprietate sunt izvoarele de apă minerală, care în comerț poartă numele de „HEBE”.

Apa „HEBE”, pentru cantitatea mare de carbonat de sodiu, clorure metalice și acid carbonic ce conține, ocupă loc de frunte între cele mai renumite ape minerale din Europa. Se întrebuițează ca cură de beut cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la constipație cronică, la iperemie de ficat, la disolvarea pietrelor de bescică, biliare și de rinichi, la emoroide, la benoragie și catare de mitră.

Ca baș (scaldă) înstăuțează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, peritonice, parametriche etc. precum și deosebitele boale de piele.

Băile se deschid la 15 Maiu st. n.

O mulțime de odăi corespunzător mobilate stau la dispoziția publicului cu prețul de 2—5 cor la zi, în hotel și vile.

Înainte de sezonul mare, dela deschidere până la 15 Iunie și după sezonul mare, dela 25 August până la 30 Septembrie, atât la băi cât și la odăi se dă o reducere de 30%.

Bucătărie foarte bună și ieftină.

Onoratului public îi stau la dispoziție: jurnale, bibliotecă, piano și tenis, Parc și alei (promenadă) pe terenul băilor. Locuri de excursiune în înalții munți din vecinătate. Muzică permanentă.

Prețul unei băi calde de clasa I. K. 1-20

„ ” ” ” ” ” ” II. 1 cor.

Calea ferată are stațiunea în loc, unde în orice timp stau trăsurile comode la dispoziția qar. public.

Prospecte trimite franco.

Direcțiunea băilor.

(So 2110)

Băile și apele minerale sunt luate în întreținere de soc. pe acții curat românească „HEBE”.
Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHAIL.

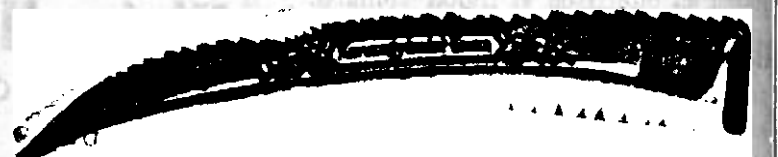
Băile și apele minerale sunt luate în întreținere de soc. pe acții curat românească „HEBE”.
Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHAIL.

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

**„CONCORDIA”
SOCIETATE PE ACȚIUNI ARAD, STR. ZRINYI NRUL 1/a.**

Fîind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebreale se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

Să ne credeți că este în interesul D-tră dăci comandați coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găsesc între ele.

Pentru trăinicia sicărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10

Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2- 2.20 2-40 2-50 2-60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comandele se pot face prin trimiterea banilor înainte sau pe lângă rambursă în

Lengyel Testvérek, Kaposvár, Fő-utca 22 R.

Pollák Gyula, faur de cazane

Szeghedin (Szeged), Feltámadás-utca 1. :: Telefon: 394.

Atrage atenția on. proprietari de mașini de treccat și de cazane și aduce la cunoștință că și-a mărit și proleptat cu excelente puteri de muncă

stabilimentul de fabricare de cazane, se găsește în plăcuța poziție de a executa cu specialitate și grabnic orice lucrare în această branșă, execut case pentru bani și reparaz pereți de țevi precum și execut părți de cazane, locomobile, și reformări de locomobile.

Pentru executarea lucrărilor mai mari merg pe chefulă mea la fața locului. **Execuție excelentă. Prețuri moderate.**

Po 1460

Se paturesc doi invitații.

NOUĂ
prăvălie de
instrumente
muzicale!

PULTER VENCEL

fabricant de instrumente muzicale

Marosvásárhely, Deák Ferenc-u. 7.
(Lângă Palatul Cultural).

Depozit bogat și foarte bine sortat de VIOLINI noi și vechi și pentru școală, CITERĂ și clarinete, INSTRUMENTE DE SUFLAT, harmonice și părți de instrumente etc. etc. GRAMOFOANE și PLĂCI în asortiment bogat. CORZI (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanția. — Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

(Pu 1847)

CZIGER LÁSZLÓ

maiestru dipl. pentru instalațiuni de electricitate și gaz lăcătușer și mașinist-electrician

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Teleki nr. 1

Execută totfelul de lucrări electrice, optice și de lăcătușerie, și anume: ferării pentru clădiri, garduri pentru monumente, vetre de fert, uși de fer, rolete de fer pentru prăvălii, mașini de cusut, mașini de scris, biciclete, reparare de gramofone și instalațiuni electrice, străformări de mașini cu aburi și motoare în locomobile.

Magazin permanent de mașini de cusut și accesorii, precum și garnituri de îmblătit. Serviciu prompt, lucru excelent, prețuri ieftine.

„Vulkán“ fântâni cu lanț

recunoscute ca cele mai excelente dintre toate fabricațiile de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

IOSIF MARKUCZ

atelier industrial de lăcătușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei n-rul 1.

:: Catalog de prețuri franco. ::

SZABÓ KÁLMÁN,

atelier artistic p. pictarea sticlei și mozaicuri de sticlă venețiană

Budapest, VIII., Mária-utca 24. sz.

(Sa 8128)

Pregătește în stilul cel mai modern **ferेști colorate** pentru biserică în

execuție simplă și artistică pe lângă prețuri moderate. — Mai departe eșteptuiește: —

mozaicuri venețiene de sticlă

icoane pentru altar, ornamente și statuete pentru părți în execuție artistică din material venețian. — Modele și prospecte trimite gratuit. — La dorință se prezintă și în persoană pentru luarea lucrărilor în primire.

Farmacia la »SFT. STEFAN«

JOSEF RASTÄDTER, farmacist

Vârșeț (Versec) Promenada Andrássy.

Recomandă p. t. publicului următoarele specialități medico-farmacologice:

Cremă de liliac (scumpie). Se poate întrebuița ziua și seara! Întrebuițarea ei dă pielei, obrazului și mânilor o fineță și o culoare albă fermecătoare. — 1 borcan 1 cor.

SĂPUN DE LILIAȘ foarte aromat 70 fileri, 3 bucăți 2 cor.

Pudră de liliac e cea mai bună și de tot inofensivă. Dă obrazului o prospețare întinerită și-l apără de influința stricăcioasă a vremii. — În depozit în culorile albă, roșă și crem. Pudra de liliac e mai fină, delicată și mai mătăsoasă decât orice alta pudră!

Prețul unei cutii de aceasta pudră eminentă 1-20 cor.

PASTĂ PENTRU OBRAZ Dr. Lehmann, înlătură cu siguranță orice pată, pistruele și toate necurățeniile pielei de pe obraz și mâni. **Prețul unui borcan mic 60 fil., un borcan mare 1 cor.**

POMADĂ DE TANACHININ, promovează creșterea părului și întărește rădăcina părului. — **Un borcan 1 cor.**

SPIRT PENTRU PĂR contra mătrefei și a căderii părului 1 cor.

UNSOARE DE CASĂ ARNICA pentru orice rană. Vindecă excelent! Un indispensabil leac de casă.

Doze mici 70 fileri, doză mare 1 cor. 50 fileri.

UNSOARE PENTRU VÂNĂ DE AUR (Hemoroizi) 3 cor.
(Sute scrisori de recunoștință și mulțumită).

Afară de articolele înșirate mai țin în depozit în farmacia mea toate specialitățile din țară și străinătate.

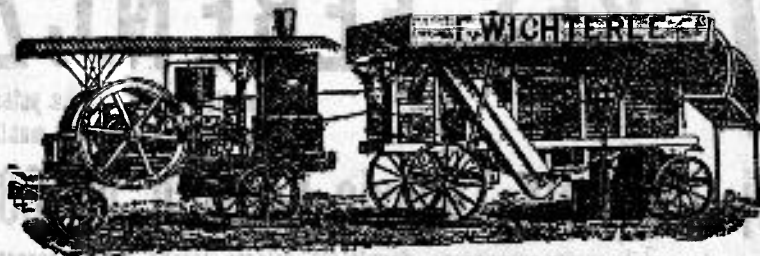
Săpunuri și parfumuri englezești și franțuzești.

Bandaje și articole chirurgicale din gumă în calitățile cele mai bune.

Expediare pe poștă cu rambursă zilnic.

(Ra 1094)

2500 de garnituri cu benzină p. îmblătit a livrat fabrica mea în ultimii 10 ani.

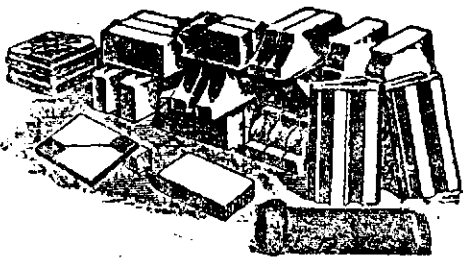
Numărul lucrătorilor: în anul 1878: 20. În anul 1913: 1050. Aceste cifre garantează calitatea excelentă a motoarelor noastre cu benzină, ulei brut, motoare absorbitoare de gaz și locomobile cu vapor.

Mașini de seccat și totfelul de mașini agricole și accesorii în favorabile condițiuni de plătere. E 2032

Wichterle F., fabrică de motoare și de mașini.

Filiala în Budapesta: V., Váci körút 431.

Se caută agenți!

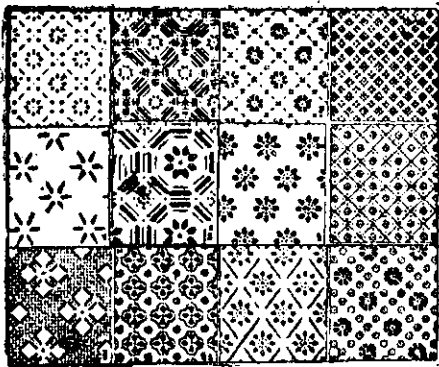

Bozsó Mátyás

fabrică de ciment și întreprindere de zidire
Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

(Bo 1742)

Execută: **padințări de terrazo, granit, mozaic, beton, ocheramit și mozaic**: precum și **canale de beton și fundamente pentru mașini**, lucrări de ciment și beton, iesle, fântâni arteziene și basenuri, poduri etc. cu prețuri moderate și serviciu prompt. — Pe lângă prețul de fabrică se mai capătă tement de beocin și portland.

Dacă suferi în

DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA”, (purgativul de fier) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârcluri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomă, mare, greață, răgălelt etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 2.50 fil., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativei de fier „LAXA”, va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul” (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și întărește precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomă în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1.20 filer!. Originalul „Laxa” și „Regenolul” se poate afla la preparatorul original:

Sándor Zoltán
farmacist în Erdőszyörgy (Ardeal).

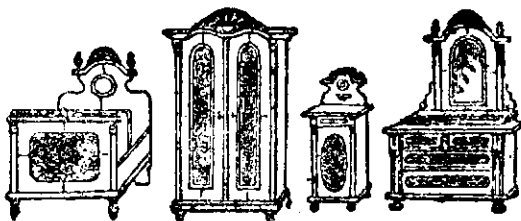
Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune. (Sa 572)

VERES FERENCZ

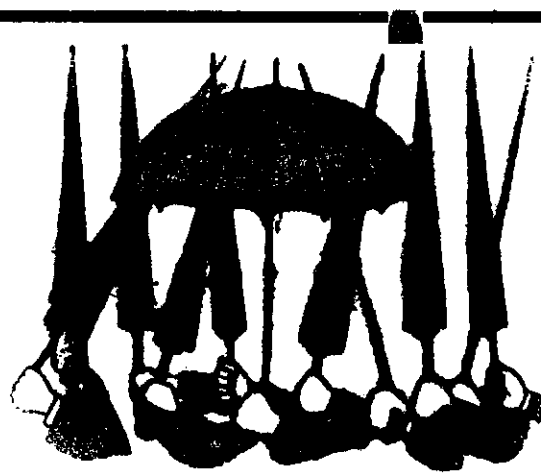
atelier de măsurit cu putere
motorică p. zidiri și mobilă

Dej-(Dés) str. Ludovic Kossuth, nr. 63.

Magazin de mobilă pentru prânzitoare, dormitoare, saloane, licoane, oglinzi, covoare.

Execută totfelul de lucrări pentru zidiri, mobilă și orice lucrări în această branșă, cu prețurile cele mai moderate, din material excelent și uscat. Ve 1789

Unde

se pot cumpăra
cele mai bune și
mai elegante

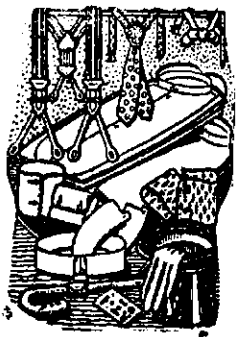
PLOIERE?

Unde se pot afla noutățile cele mai moderne — **Eu-tout-cas** și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitatea cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună.

Cămeși de modă albe și colorate; **GULERE** și **MANGETE** albe și colorate; **BATISTE** de buzunar; **BRATELE**; **CRAVATE** pentru gulere simple și duble; **CĂMEȘI** din păr de camilă; **CIORAPI** și alți articlii de modă p. bărbați în sortiment bogat și cu prețurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplec și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”.

ATENȚIUNE!

Izvoarele naturale de apă ferbinte 36—37° C. care conțin apă minerală, puțioasă recomandată de medicul experți în contra **reumatismului, Junghuri, morburii de os, pele și alte morburii**. Izvoarele se află de pe timpul Turcilor, dar acuma s'au aranjat din nou foarte luxos și cu toate comoditățile moderne recerute se vor deschide cu **1 Iunie a. c. st. n.**

Băile se află în **Alvácza (Hunyad megye)** într-un jur splendid în alvia Crișului alb încunjurat de munții Apusenți în mijlocul pădurilor cu un parc frumos și cu o climă foarte sănătoasă; fiind apărată de vânturi și praf. — Atât pentru bolnavi cât și pentru sănătoși loc de distracție foarte acomodat.

Înainte parcului splendid al băilor se opresc motoare a liniei ferate Arad-Csanád care circulează de 8 ori la zi.

Muzică bună românească, care concertează zilnic. Culină și beuturi bune cu prețuri moderate. — Corespondență în orice limbă. — Abonamente se roagă a se însemna și înainte la direcțiunea băilor din **Alvácza (posta în loc)**. (Di 2133)

Direcțiunea